

чі кафедри сприяють формуванню у студентів здатності співпрацювати, разом домагатися спільних цілей, адекватно аналізувати як свою поведінку, так і поведінку товаришів та викладачів у навчальному закладі, вирішувати конфліктні ситуації з урахуванням інтересів різних сторін, демонструвати негативне ставлення до проявів академічної недоброчесності (списування, використання заборонених джерел інформації, обман і шахрайство під час проведення оцінювання, відсутність на заняттях без поважної причини, запізнення, хабарництво та інше).

Освітньо-виховна діяльність науково-педагогічними працівниками кафедри здійснюється щоденно, методично і безперервно – під час практичних занять та лекцій, на засіданнях студентського наукового гуртка, на виховних годинах у кураторських групах, на консультаціях з дисципліни, під час відпрацювання пропущених занять, під час проведення модульних контролів та СПА, під час підготовки та проведення предметної олімпіади, на екскурсіях до музеїв та у природу, на спортивних змаганнях та виступах студентської самодіяльності, під час проведення культурно-масових заходів. Викладачі і студенти є рівноправними суб'єктами навчально-виховного процесу, тому тільки їх ефективна співпраця сприятиме формуванню всебічно і гармонійно розвиненої особистості, вихованню почуття гордості за звання студента-медика.

Отже, формування академічної доброчесності та закріплення її норм у поведінці молоді людини закладає базу соціально відповідальної поведінки студентів і після закінчення вузу, крім того, засвоєння та дотримання інститутів академічної культури позитивно впливає і визначає установки й цінності студента і поза межами навчального закладу. Академічна доброчесність впливає на якість освіти, яку здобувають студенти, і має безпосередній вплив на функціонування системи вищої освіти.

Таким чином, академічна доброчесність як єдність принципів чесного здобуття якісної освіти є шляхом до успіху нашого суспільства, і її виховання має пріоритетне значення, а ігнорування академічних принципів може створити середовище, яке сприятиме інтелектуальному і творчому занепадові та низькоякісному навчанню.

Список використаної літератури

1. Букач М. М. Академічна чесність, як основа становлення майбутнього науковця / М. М. Букач, Х. А. Жело // *Наук. пр. [Чорномор. держ. ун-ту ім. Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]*. Серія : Педагогіка. – 2016. – Т. 269, Вип. 257. – С. 52–56.
2. Грицаєнко Л. М. Академічна доброчесність в академічному середовищі закладів вищої освіти / Л. М. Грицаєнко // *Virtus*. – 2018. – Iss. 22, pt. 2. – С. 126–131.
3. Гриценко М. В. Академічні цінності як основа культури якості у вищій освіті / М. В. Гриценко // *Гілея: науковий вісник : зб. наук. пр. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова*. – Київ, 2018. – Вип. 128, № 1. – С. 280–286.
4. Денисова-Шмидт Е. Академическая этика как глобальная проблема / Е. Денисова-Шмидт // *Международ. высш. образование*. – 2016. – № 87. – С. 9–10.
5. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
6. Про академічну доброчесність у вишах // *Освіта України*. – 2017. – 6 листоп. (№ 43). – С. 7.
7. Сопова Д. Поняття академічної чесності: науковий дискурс / Д. Сопова // *Неперервна профільна освіта: теорія і практика*. – 2017. – Вип. 3/4. – С. 26–31.

ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ШКОЛИ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19 У СВІТІ

Дубровіна О.В., Борисова З.О., Ізюмська О.М., Варданян А.О.

Українська медична стоматологічна академія

Сучасний погляд на проблеми у вищій медичній школі в Україні на етапі дистанційного навчання студентів у медичних ЗВО цікавить багатьох фахівців у галузі в умовах пандемії CoViD-19. Перспективи розвитку вищої медичної школи в цілому залежать від темпів приросту валового внутрішнього продукту в країні й тривалості пандемії CoViD-19 у світі.

Ключові слова: проблеми; перспективи розвитку; вища медична школа; пандемія CoViD-19; вища медична освіта; латинська, українська й англійська професійна термінологія.

Today's view of the emergence of problems in higher medical school at Ukraine at the stage of distance learning of students in medical higher educational institutions is of interest to many specialists in the field of medical higher education in the context of the CoViD-19 pandemic. Prospects for the development of higher medical school in general depend on the growth rate of gross domestic product in the country and the duration of the CoViD -19 pandemic in the world.

Key words: problems; development prospects; higher medical school; the CoViD-19 pandemic; higher medical education; Latin, Ukrainian and English professional terminology.

Пандемія CoViD-19 змінила звичайний ритм життя, особистий і професійний, усього людства. Кожен із нас вимушено позбавлений не тільки особистої свободи в пересуванні країною й за її межами, а й найголовнішого – щоденного вільного спілкування з рідними, колегами і студентами. Отже, нині в умовах карантину заради профілактики інфікування вірусом CoViD-19 і збереження життя майбутнього покоління лікарів викладачі вищої медичної школи спілкуються зі студентами дистанційно під час проведення конференцій на різних платформах (Zoom та ін.). Які зараз потрібно використовувати форми підвищення рівня професійної підготовки студентів в умовах пандемії? [3; 7; 8; 10; 11]. Які гострі проблеми викликає вимушене дистанційне навчання в закладах вищої медичної освіти та як воно вплине на професійну підготовку лікарів у майбутньому? [1; 2], – саме ці питання турбують багатьох викладачів вищої медичної школи не тільки в Україні, а й у цілому світі [11; 12].

Мета роботи – висвітлити питання запобігання проблемам у вищій медичній школі в умовах пандемії CoViD-19

під час дистанційного навчання студентів і підвищення професійного рівня підготовки майбутніх лікарів у медичних ЗВО України.

Завдяки використанню контент-аналізу під час вивчення інформаційних джерел ми звернули увагу на можливі проблеми у вищій медичній школі в умовах пандемії на етапі дистанційного навчання студентів у медичних ЗВО України. Сучасний погляд на виникнення проблем у вищій медичній школі в умовах пандемії CoViD-19 на етапі дистанційного навчання студентів у медичних ЗВО України ми створили на підставі отриманої інформації під час порівняльно-історичної квантифікаційної обробки літературних джерел.

Вимушені проблеми в умовах пандемії CoViD-19, які виникнуть у медичних ЗВО з 2021 по 2026 рік, мають різноманітний характер. Найактуальніші з них:

1) дистанційно/змішане вивчення студентами медичних ЗВО об'ємної навчально-методичної інформації [12] з теоретичних і клінічних дисциплін, а також опанування нової професійної термінології трьома мовами – українською, латинською й англійською [4];

2) зниження профорієнтації серед учнів у ЗОШ під час отримання повної загальної середньої освіти в умовах пандемії CoViD-19, тому на цьому фоні дистанційне навчання в ЗОШ теж викликає погіршення підготовки випускників 11 класів до вступу у вищу медичну школу, а це бумерангом вплине на рівень їхньої підготовки на етапі дистанційного навчання як студентів після вступу в медичні ЗВО. Тому майбутні абітурієнти нині збентежені тим, чи зможуть вони отримати медичну вищу освіту на базі свого рівня підготовки повної загальної середньої освіти в умовах пандемії CoViD-19. Саме це демотивує їх до здобування якісної медичної вищої освіти в Україні. Науковий дискурс [6] фахівців у галузі повної загальної середньої освіти й медичної вищої освіти про отримання повної загальної середньої освіти й медичної вищої освіти в умовах пандемії CoViD-19 ще триватиме багато років під час пандемії CoViD-19;

3) зниження темпів приросту валового внутрішнього продукту (ВВП) і глибока глобальна рецесія світової економіки під час пандемії CoViD-19 знизять витрати на медичну вищу освіту і покращення матеріально-технічного забезпечення медичних ЗВО в Україні, що остаточно негативно вплине на „високотехнологічний та інноваційний розвиток країни, самореалізацію особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях» [9];

4) майбутні лікарі – випускники медичних закладів вищої освіти з 2021 по 2026 рік відчуватимуть на собі психологічний тиск пацієнтів і колег, які отримали освіту в радянські часи або до пандемії CoViD-19, бо саме вони породять сумнів у рівні відповідності професійної підготовки майбутніх лікарів в Україні вимогам світового стандарту, від чого залежить конкурентоспроможність країни;

5) сумніви головних лікарів щодо якості професійної підготовки випускників медичних ЗВО з 2021 по 2026 рік під час їх влаштування на роботу не розвіються наявністю диплома про медичну вищу освіту в цих колег. Тому кожного випускника медичних ЗВО 2021-2026 рр. не обминує запитання від колег: у які роки Ви навчалися – до чи під час пандемії CoViD-19? На сьогодні темпи пандемії зростають, а її тривалість невідома. І в цій ситуації опиниться ціле покоління майбутніх лікарів XXI століття [8]. Довготривалість пандемії CoViD-19 призведе до зниження впевненості пацієнтів у рівні професіоналізму лікарів-випускників медичних ЗВО.

Тому кризову ситуацію, яка саме зараз почалася непомітно в медичних ЗВО України під час пандемії CoViD-19, потрібно виправляти. На нашу думку, важливо:

1) прискорити процес адаптації студентів із 1-го курсу до вивчення об'ємної навчально-методичної інформації з латинської й англійської професійної термінології, потрібної для складання єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ) для здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» за спеціальностями галузі знань «22 Охорона здоров'я». Саме це потрібно для першого етапу ЄДКІ за спеціальністю «Стоматологія», який складається з таких компонентів: інтегрований тестовий іспит (ІТІ) КРОК 1; іспит з англійської мови професійного спрямування, особливо в поєднанні зі щоденним індивідуальним моніторингом (ІМ) тестових завдань до всіх тем практичних занять із 9 навчальних дисциплін (НД) при підготовці до ІТІ «КРОК 1. Стоматологія» і з 7 НД – до ІТІ «КРОК 2. Стоматологія», що підвищить якість медичної освіти студентів не тільки на стоматологічному факультеті медичних ЗВО України під час пандемії CoViD-19 [10; 13];

2) залучати іноземні інвестиції в інтеграцію й рекламу вищої медичної освіти в ЗВО завдяки мобільності професорсько-викладацького складу, що приведе до зниження міграції студентів з України для навчання в інші країни світу;

3) підтримувати психічне здоров'я майбутніх лікарів під час пандемії CoViD-19 і протягом усього навчання в медичних ЗВО за індивідуальним тренінгом, користуючись онлайн-додатками (Headspace або Talkspace);

4) вилучати з різних систем вищої освіти країн ЄС-ОЕСР і впроваджувати нові інноваційні технології оптимізації самостійної роботи студентів [5] при підготовці майбутніх лікарів-стоматологів України і країн ЄС-ОЕСР [11-13] під час пандемії CoViD-19;

5) створити дистанційні умови отримання посилань на бєдлайн науково-методичних вебінарів, семінарів, тренінгів, майстер-класів, бінарних лекцій і конференцій, які плануються не тільки в медичних ЗВО України, а й у світових медичних університетах країн ЄС-ОЕСР для дистанційного науково-методичного зростання професорсько-викладацького складу медичних ЗВО України, що покращить їхнє професійне зростання під час пандемії CoViD-19;

6) підвищити рівень дистанційно/змішаного обміну бінарного навчання зі світовими медичними університетами (вебінари, семінари, тренінги, майстер-класи, бінарні лекції, конференції та ін.) у медичних ЗВО для іноземних громадян із залученням англомовного професорсько-викладацького складу медичних ЗВО України і країн ЄС-ОЕСР під час пандемії CoViD-19. Проведення “навчальних консиліумів” між студентами під керівництвом викладачів кафедр, а під час пандемії CoViD-19 – у режимі online дозволять постійно на кожному практичному занятті окремо розібрати кожен історію хвороби, які підготували студенти в групі й на курсі. Найкращі НіХ варто зберігати в архівах медичних ЗВО і проводити відеозапис консиліумів. Під час таких навчальних консиліумів студенти швидше відпрацюють свої мовні професійні навички в письмовому й усному вигляді. Викладачі скеровують і коригують навчальний медичний дискурс студентів, а задля їхнього правильного клінічного мислення підбивають підсу-

мки, опрацьовують недоліки, указують на помилки в засвоєних знаннях. Така мотивація підготує студентів до справжніх клінічних консилиумів у майбутньому [4]. Саме вивчена випускниками медичних ЗВО за 5-6 років латинська, українська й англійська професійна медична термінологія завдяки самостійно опрацьованим НІХ і самостійно напрацьованим архівам медичних термінів дозволить подолати на початку трудової діяльності труднощі під час установлення діагнозів хворим [4];

7) прискорити розвиток матеріально-технічної бази медичних ЗВО із залученням світових медичних університетів у науково-дослідних і освітніх програмах в Україні з використанням дистанційних онлайн/змішаних бінарних занять спільно з професорсько-викладацьким складом медичних ЗВО світу;

8) підвищити рейтинг додипломної й післядипломної медичної вищої освіти в Україні для іноземних студентів і визнання сертифікатів та дипломів українських медичних ЗВО за кордоном.

Нові форми підвищення рівня професійної підготовки студентів у медичних ЗВО в Україні приваблюватимуть представників великого бізнесу, меценатів, а головне – зацікавлять майбутніх роботодавців – директорів КП міських і обласних клінічних лікарень, тоді саме зросте попит на випускників медичних ЗВО в Україні й у цілому світі.

Запобігання виникненню проблем у вищій медичній школі шляхом упровадження нових перспектив розвитку дистанційно/змішаного навчання студентів сприятиме збільшенню вагомості медичної вищої освіти в суспільстві й підвищенню професійного рівня підготовки професорсько-викладацького складу в медичних ЗВО України. Особливо це важливо нині, в умовах пандемії CoViD-19 у світі, коли її тривалість ще не відома людству.

Список використаної літератури

1. Булах І. Є. Аналіз результатів складання студентами громадянами України субтесту з іноземної мови професійного спрямування ліцензійного іспиту «КРОК 1. Стоматологія» / І. Є. Булах, Л. П. Войтенко, М. Р. Мруга // Актуальні питання вищої медичної освіти в Україні: матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 17–18 трав. 2018 р.). – Тернопіль: ТДМУ, 2018. – С. 3-9.
2. Досвід підготовки іноземних студентів до здачі ліцензійного інтегрованого іспиту “Крок 1. Стоматологія” / В. М. Волошинович // Галицький лікарський вісник. – 2013, т. 20, № 3. – С. 116-117.
3. Дубровіна О. В. Форми підвищення рівня професійної підготовки студентів із пропедевтики хірургічної стоматології за європейським стандартом вищої професійної освіти / О. В. Дубровіна, О. Б. Горбаченко, М. П. Митченко // Європейський вибір – невід’ємна складова розвитку вищої медичної освіти України: матеріали навч.-метод. конф. – Полтава, 2013. – С. 52-55.
4. Дубровіна О. В., Борисова З. О., Лещенко Т. О., Горбаченко О. Б., Коровіна Л. Д. Оптимізація викладання латинської, української й англійської термінології на рівні додипломної підготовки майбутніх лікарів у закладах вищої медичної освіти України // Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи: матеріали у форматі онлайн V міжнар. наук.-практ. конф. лінгвістів, присвяченої 100-річчю Української медичної стоматологічної академії. – Полтава, 2020. – С. 139-145.
5. Інноваційні технології оптимізації самостійної роботи студентів при підготовці майбутніх лікарів-стоматологів із пропедевтики хірургічної стоматології та анатомії людини у вищих медичних навчальних закладах України / О. В. Дубровіна, А. І. Панькевич, О. О. Шерстюк [та ін.] // Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 23 березня 2017 р. – Полтава, 2017. – С. 54-55.
6. Лещенко Т. О. Стоматологічний науковий дискурс: питоми українське vs. іншомовне в термінології / Т. Лещенко, М. Жовнір // Молодий вчений. – 2018. – № 9.1 (61.1). – С. 69-74.
7. Коронавірус: статистика по країнах [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/reference/coronavirus/geography/>.
8. Постанова Кабінету Міністрів України № 334 від 28.03.18 «Про затвердження Порядку здійснення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів ступеня вищої освіти магістр за спеціальностями галузі знань “22 Охорона здоров’я”» [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/334-2018-п/>.
9. Проект “Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки” для громадського обговорення. – К., 2020. – 71 с. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>
10. Шляхи підвищення якості вищої медичної освіти при підготовці студентів стоматологічного факультету до ліцензійного інтегрованого іспиту / О. В. Дубровіна, О. О. Шерстюк, Я. А. Тарасенко [та ін.] // Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні: навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 21 березня 2019 р. – Полтава, 2019. – С. 76-78.
11. Leshchenko T. E-learning technologies for learning Ukrainian as a Foreign Language / T. Leshchenko, M. Zhovnir // Paradigmatic view on the concept of world science: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (August 21, 2020). – Toronto, Canada: European Scientific Platform, 2020. – Vol. 2. – P. 9-12.
12. Leshchenko T. Mind mapping technique in Ukrainian as a foreign language teaching / T. Leshchenko, M. Zhovnir // Tendenze attuali della moderna ricerca scientifica: der Sammlung wissenschaftlicher Arbeiten «ΛΟΓΟΣ» zu den Materialien der internationalen wissenschaftlich-praktischen Konferenz (B. 2), 5. Juni, 2020, Stuttgart, Deutschland: Europäische Wissenschafts plattform. – Stuttgart, 2020. – P. 20-23.
13. Some questions on passing a subtest of licensing examination “Krok 1” in a foreign language / O. V. Dubrovina, O. M. Bieliaieva, Z. O. Borysova [et al.] // Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 21 березня 2019 р. – Полтава, 2019. – С. 73-75.